

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15.06.1994, sp. zn. Tzn 2/94, ECLI:CZ:NS:1994:TZN.2.1994.1

Číslo: 55/1994

Právní věta: Ke stanovení způsobu výkonu trestu odnětí svobody při rozhodování soudu podle 384d tr. ř. o výkonu rozsudku Rakouské republiky (Smlouva mezi ČSFR a Rakouskou republikou o vzájemném výkonu soudních rozhodnutí ve věcech trestních, uveřejněná pod č. 113/1992 Sb.). Pro posouzení, zda je při postupu podle 39a tr. zák. dodržena zásada čl.15 odst. 2 uvedené smlouvy, podle které nesmí být celkový dopad výkonu rozhodnutí ve státě vykonávajícím pro odsouzeného nepříznivější než v případě pokračování ve výkonu rozhodnutí ve státě odsuzujícím, je rozhodující skutečnost, jakým způsobem by byl trest odnětí svobody vykonáván v Rakouské republice v případě pokračování jeho výkonu. Ze skutečnosti, že v Rakouské republice způsob výkonu trestu neurčuje soud v odsuzujícím rozhodnutí, nelze dovést, že pro odsouzeného je při rozhodování podle 384d tr. ř. nutno zvolit nejmírnější způsob výkonu trestu.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 15.06.1994

Spisová značka: Tzn 2/94

Číslo rozhodnutí: 55

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Uznávání a výkon cizích soudních rozhodnutí

Předpisy: 141/1961 Sb. § 384d 113/1992 Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 55

Ke stanovení způsobu výkonu trestu odnětí svobody při rozhodování soudu podle § 384d tr. ř. o výkonu rozsudku Rakouské republiky (Smlouva mezi ČSFR a Rakouskou republikou o vzájemném výkonu soudních rozhodnutí ve věcech trestních, uveřejněná pod č. 113/1992 Sb.). Pro posouzení, zda je při postupu podle § 39a tr. zák. dodržena zásada čl.15 odst. 2 uvedené smlouvy, podle které nesmí být celkový dopad výkonu rozhodnutí ve státě vykonávajícím pro odsouzeného nepříznivější než v případě pokračování ve výkonu rozhodnutí ve státě odsuzujícím, je rozhodující skutečnost, jakým způsobem by byl trest odnětí svobody vykonáván v Rakouské republice v případě pokračování jeho výkonu. Ze skutečnosti, že v Rakouské republice způsob výkonu trestu neurčuje soud v odsuzujícím rozhodnutí, nelze dovést, že pro odsouzeného je při rozhodování podle § 384d tr. ř. nutno zvolit nejmírnější způsob výkonu trestu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 6.1994 sp. zn. [Tzn 2/94](#))

Ke stížnosti pro porušení zákona Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 10. 1993 sp. zn. 3 To 45/93 a rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 5. 1993 sp. zn. 2 T 14/93 v částech, jimiž byl obviněný zařazen pro výkon stanoveného trestu odnětí svobody do první nápravně výchovné skupiny, a Krajskému soudu v Plzni přikázal, aby v potřebném rozsahu věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obviněný M. P. byl rozsudkem Krajského soudu v Leobenu v Rakousku z 23. srpna 1990 sp. zn.19 Vr 549/90 uznán vinným trestným činem těžké loupeže podle § 142 odst. 1, § 143 odst. 1 rakouského trestního zákona, trestným činem těžkého vydírání podle ust. § 105 odst. 1, § 106 odst. 1, odst. 2 rakouského trestního zákona, přečinem podle § 36 odst. 1 rakouského zákona o zbraních, trestným činem zbavení osobní svobody podle § 99 odst. 1, 2 rakouského trestního zákona a přečinem neoprávněného užívání vozidla podle ust. § 136 odst. 1, 3 rakouského trestního zákona.

Za uvedené delikty obecně kriminální povahy byl obviněnému M. P. uložen trest odnětí svobody v trvání osmi let. Do doby trestu byla obviněnému započtena vazba od 13. 2. 1990 20.45 hod. do 23. 8.1990 16.30 hod. Citované rozhodnutí cizozemského soudu se stalo pravomocným a vykonatelným.

Spolkové ministerstvo spravedlnosti Rakouské republiky dne 29. 10. 1992 požádalo na základě Smlouvy mezi Českou a Slovenskou Federativní Republikou a Rakouskou republikou o vzájemném výkonu soudních rozhodnutí ve věcech trestních, uveřejněné pod č. 113/1992 Sb. (dále jen Smlouva), Ministerstvo spravedlnosti České republiky o převzetí obviněného k dalšímu výkonu trestu na území ČSFR.

V řízení o této žádosti byl uvedený rozsudek rakouského soudu uznán podle § 384a tr. ř. na území bývalé ČSFR rozsudkem Nejvyššího soudu České a Slovenské Federativní Republiky ze dne 30. 12. 1992 sp. zn.1 Ttř 1/92. Ministerstvo spravedlnosti ČR dne 15. 2.1993 vyslovilo podle § 384b tr. ř. souhlas s převzetím obviněného k výkonu zbytku trestu odnětí svobody, jenž mu byl uložen cizozemským soudem.

Rozsudkem Krajského soudu v Plzni ze dne 17. 5.1993 sp. zn. 2 T 14/93 bylo dle § 384d tr. ř. rozhodnuto, že obviněný M. P. vykoná zbytek trestu uloženého mu shora citovaným rozsudkem Krajského soudu v Leobenu a že se podle § 39a odst. 3 tr. zák., ve znění platném před 1.1.1994, pro výkon trestu zařazuje do první nápravně výchovné skupiny.

Odvolání krajského prokurátora v Plzni proti rozsudku soudu prvního stupně bylo usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 10. 1993 sp. zn. 3 To 45/93 zamítnuto jako nedůvodné podle § 256 tr. ř.

Proti tomuto usnesení Vrchního soudu v Praze podal v neprospěch obviněného ministr spravedlnosti České republiky ve lhůtě uvedené v ustanovení § 272 tr. ř. stížnost pro porušení zákona. Uvádí v ní, že Vrchní soud v Praze a před ním i Krajský soud v Plzni nesprávně postupovaly při výkladu ustanovení čl.15 odst. 1, 2, 3 Smlouvy. Chybně dovodily, že obviněného, který byl odsouzen v Rakouské republice, nelze pro výkon trestu odnětí svobody v České republice zařadit do jiné než první nápravně výchovné skupiny, neboť rakouský soud při odsouzení nerozhoduje o způsobu výkonu trestu, takže zařazení obviněného do přísnější nápravně výchovné skupiny by znamenalo zhoršení jeho postavení, což uvedená ustanovení Smlouvy nepřipouštějí.

Podle názoru ministra spravedlnosti ČR je však pro posouzení celkového dopadu výkonu rozhodnutí ve smyslu čl.15 odst. 2 Smlouvy rozhodná skutečnost, jakému režimu byl obviněný při výkonu trestu

odnětí svobody v odsuzujícím státě fakticky podroben. Skutečnost, že o způsobu výkonu trestu nerozhoduje v tomto státě soud, není podstatná. Krajský soud v Plzni proto měl prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti ČR vyžádat od spolkového ministra justice Rakouské republiky potřebné podklady pro tato zjištění. Teprve po objasnění této otázky mohl rozhodnout o zařazení obviněného M. P. do takové nápravně výchovné skupiny, kde by omezení, jimž jsou odsouzení podrobena, byla shodná s omezeními, jimž byl obviněný podroben při výkonu trestu v Rakouské republice.

Závěrem stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti ČR navrhl, aby Nejvyšší soud ČR vyslovil vytýkané porušení zákona, aby napadené usnesení Vrchního soudu v Praze, který vady předcházejícího řízení nenapravit, jakož i rozsudek Krajského soudu v Plzni zrušil, a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř. Dále ministr spravedlnosti navrhl, aby byl obviněný podle § 275 odst. 3 tr. ř. vzat do vazby.

Nejvyšší soud ČR přezkoumal podle § 267 odst. 1 tr. ř. z podnětu podané stížnosti pro porušení zákona napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl ve vytýkaném směru porušen, a to ve prospěch obviněného.

Podle čl. 15 odst. 1 Smlouvy, jestliže výkon rozhodnutí byl převzat, stanoví soud státu vykonávajícího trest odnětí svobody nebo ochranné opatření téhož druhu a v trvání, v jakém byly uloženy ve státě odsuzujícím. Je-li však tento trest nebo ochranné opatření co do druhu nebo trvání neslučitelné s právním řádem státu vykonávajícího, přizpůsobí jej stát vykonávající trestu nebo ochrannému opatření stanovenému jeho právním řádem za stejný trestný čin. Trest nebo ochranné opatření musí svým druhem a trváním co nejvíce odpovídat trestu nebo ochrannému opatření, které bylo uloženo rozhodnutím, jež se má vykonat. V každém případě stát vykonávající vychází ze skutkových zjištění, která jsou podkladem rozhodnutí vydaného ve státě odsuzujícím.

Podle čl. 15 odst. 2 Smlouvy celkový dopad výkonu rozhodnutí ve státě vykonávajícím nesmí být pro odsouzeného nepříznivější než v případě pokračování výkonu rozhodnutí ve státě odsuzujícím.

Podle čl. 15 odst. 3 Smlouvy výkon rozhodnutí včetně podmíněného propuštění se řídí právním řádem státu vykonávajícího. Právní předpisy státu odsuzujícího ve věci podmíněného propuštění pro odsouzeného příznivější se však použijí, pokud to není v rozporu se zásadami právního řádu státu vykonávajícího.

Z odůvodnění napadeného rozhodnutí Vrchního soudu v Praze i odůvodnění jemu předcházejícího rozsudku Krajského soudu v Plzni lze zjistit, že oba soudy tato ustanovení Smlouvy vyložily tak, že s ohledem na skutečnost, že rakouský soud při odsouzení pachatele trestného činu nerozhoduje o způsobu výkonu trestu, musel soud České republiky při rozhodování podle § 384d tr. ř. o výkonu rozsudku rakouského soudu zařadit obviněného vždy do první nápravně výchovné skupiny, která byla nápravně výchovnou skupinou základní. Zařazením obviněného do druhé nebo třetí nápravně výchovné skupiny, které byly z hlediska podmínek výkonu trestu nápravně výchovnými skupinami nepříznivějšími, by totiž bylo v těchto případech porušeno ustanovení čl. 15 odst. 2 Smlouvy, podle něhož celkový dopad výkonu rozhodnutí ve státě vykonávajícím nesmí být pro odsouzeného nepříznivější. Vrchní soud také zdůraznil, že je-li určení způsobu výkonu trestu v Rakousku předmětem tzv. vnitřní diference, jde o záležitost mimosoudní, kterou nelze z hlediska státu vykonávajícího přezkoumávat. Přitom oba soudy dospěly k závěru, že skutek odsouzeného, jímž byl uznán vinným rakouským soudem, by podle trestního zákona České republiky odpovídal skutkové podstatě trestného činu loupeže uvedeného v ustanovení § 234 odst. 1, 2 písm. b) tr. zák. Odsouzený by podle práva České republiky proto měl být zařazen (nebýt uvedeného omezení Smlouvy) do třetí nápravně výchovné skupiny (§ 39a odst. 2 písm. c/, § 62 odst. 1 tr. zák.).

Tento výklad Smlouvy však není správný. Lze souhlasit se stížností pro porušení zákona, že pro

posouzení celkového dopadu výkonu rozhodnutí ve státě vykonávajícím z hlediska splnění zásady uvedené v čl. 15 odst. 2 Smlouvy je v případě výkonu trestu odnětí svobody rozhodující skutečnost, jakým způsobem by byl tento trest vykonáván ve státě odsuzujícím v případě pokračování výkonu rozhodnutí. Není podstatné, zda způsob výkonu trestu určuje soud, jako je tomu v České republice, nebo orgán provádějící vlastní výkon trestu, popřípadě zda způsob výkonu trestu vyplývá přímo ze zákona podle toho, za jaký trestný čin je obviněný odsouzen.

Nelze totiž pominout, že účelem institutu předávání odsouzených osob k výkonu trestu do státu, jehož jsou občany, je pouze odstranění nepříznivého dopadu výkonu trestu na odsouzeného v cizím státě. S tím rovněž souvisí zásada, že výkon trestu bude prováděn podle právního řádu vykonávajícího státu (čl. 15 odst. 3 Smlouvy). Omezením zde je pouze obecná podmínka, aby celkový dopad výkonu trestu nebyl nepříznivější, než kdyby bylo pokračováno ve výkonu trestu ve státě odsuzujícím. Z toho vyplývá, že soud v České republice v rámci řízení o výkonu rozsudku cizozemského soudu rozhodne o způsobu výkonu trestu odnětí svobody podle příslušných ustanovení trestního řádu České republiky. Jedině když zjistí, že jeho rozhodnutí o způsobu výkonu trestu, učiněné na základě tohoto postupu, by mělo za následek zhoršení celkového dopadu výkonu rozhodnutí ve smyslu čl. 15 odst. 2 Smlouvy, své rozhodnutí přizpůsobí tomu, aby výkon trestu odpovídal způsobu výkonu trestu v Rakouské republice.

Krajský soud v Plzni proto měl předtím, než rozhodl podle § 384d tr. ř., že obviněný M. P. vykoná zbytek trestu odnětí svobody uložený rakouským soudem, opatřit prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti České republiky (srov. čl. 3 Smlouvy) od spolkového ministra justice Rakouské republiky příslušné právní předpisy, z nichž by mohl zjistit, jakým způsobem, a to se všemi důležitými omezeními pro odsouzené, by byl vykonáván trest odnětí svobody u tohoto obviněného, pokud by nedošlo k jeho předání k výkonu rozhodnutí do České republiky. Teprve na základě těchto důkazů mohl posoudit otázku, do jaké nápravně výchovné skupiny je nutno pro výkon trestu odnětí svobody obviněného zařadit tak, aby jeho rozhodnutí bylo v souladu se všemi závazky vyplývajícími ze Smlouvy.

Jelikož Krajský soud v Plzni nepostupoval tímto způsobem, porušil zákon v ustanoveních § 2 odst. 5 tr. ř. a čl. 15 odst. 1, 2, 3 Smlouvy. Vrchní soud v Praze tím, že za těchto okolností zamítl odvolání krajského prokurátora v Plzni, porušil vedle těchto ustanovení i ustanovení § 256 tr. ř.

Nejvyšší soud ČR proto vyslovil uvedené porušení zákona a vadné části rozhodnutí obou soudů napadených stížností pro porušení zákona zrušil a Krajskému soudu v Plzni přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl. Jelikož po zrušení výroku o způsobu výkonu trestu odnětí svobody nelze trest, který byl rozsudkem Krajského soudu v Plzni obviněnému M. P. stanoven, vykonávat, bylo nutno podle § 275 odst. 3 tr. ř. rozhodnout o vazbě. V jeho případě jde o vazbu podle ustanovení § 384c tr. ř., kdy soud není vázán důvody vazby uvedenými v § 67 tr. ř.

V novém řízení krajský soud znovu rozhodne o způsobu výkonu trestu u obviněného. Bude přitom postupovat způsobem naznačeným v tomto rozsudku Nejvyššího soudu ČR a přihlédne rovněž ke změně ustanovení právního řádu upravující také způsob výkonu trestu (§ 39a tr. zák.), k níž došlo zákonem č. 292/1993 Sb.